

**MANAŽERSKÉ KOMPETENCE VRCHNÍCH A STANIČNÍCH SESTER VE FAKULTNÍ
NEMOCNICI BRNO BOHUNICE
MANAGERIAL COMPETENCIES OF HEAD AND DEPARTMENT NURSES IN
FACULTATIVE HOSPITAL BRNO BOHUNICE**

T. Kotrba

Abstract

Head and department nurses were the target groups of this research in the Faculty Hospital, Brno. This paper deals with their managerial competencies. 846 respondents participated in a questionnaire research covering 724 nurses, 99 department nurses and 23 head nurses. This research shows that informal relationships predominate in the Hospital and it is based on the democratic managerial style of department and head nurses. Nurses in management positions are quite satisfied with their managerial skills (67,7 % cases). Half of respondents (123 nurses) said that do not want to manage people in future. This is also the case with department nurses of whom 84 % do not want manage people despite the fact that they are actually managing people in their current positions. On the other hand more than 80 % of department and head nurses would like to participate in management and human resource management courses. According to the results of this questionnaire research (the evaluation of nurses and self evaluation of department nurses and head nurses management competencies are on good level in analyzed Facultative hospital Brno. 67,7 %) department and head nurses are quite satisfied with their managerial competencies. By testing the dependence of variables some weak dependence was found between the chosen variables. Medium strong dependence was found between the variables highest level of completed education and level of education in which department nurses and head nurses gained the most of knowledge of management. ($\chi^2 = 26,5833$, p-value = 0,0002, $F_i = 0,8975$, Cramer $V = 0,6346$, Pearson coefficient of contingency = 0,6679). The respondents have chosen as their most important asset the highest level of education they have achieved. There is a strong dependence between the variables highest level of completed education and evaluation of schools' knowledge of human resources management by nurses ($\chi^2 = 391,4026$, p-value = 0,0000, $F_i = 1,1200$, Cramer $V = 0,7920$, Pearson coefficient of contingency = 0,7460). The source from which respondents considered they had personally got most of their manage knowledge depended on the highest achieved level of education.

Key words: Nurse, health care, management, human resource management, competency, education, qualified requirements, questionnaire research.

Abstrakt

Cílovými skupinami výzkumu byly vrchní a staniční sestry ve Fakultní nemocnici Brno. Autor se zabýval jejich manažerskými kompetencemi. Dotazníkového šetření se zúčastnilo 846 respondentů, z toho 724 zdravotních sester, 99 staničních sester a 23 vrchních sester. V nemocnici převažují neformální vztahy založené na demokratickém řízení staničních a vrchních sester. Sestry v řídicích pozicích jsou se svými dovednostmi spíše spokojeny (67,7 % případů). Polovina respondentů (123 sester), která odpověděla, že v budoucnu nechtějí řídit lidi. To se týká rovněž staničních sester, které v 84 % případech nechtějí řídit lidi, i když je ze své pozice řídí. Na druhou stranu by se více jako 80 % staničních a vrchních sester rádo zúčastnilo školení z oblasti managementu a řízení lidí. Podle hodnocení zdravotních sester, ale také sebehodnocení cílových skupin lze hodnotit manažerské kompetence sester v řídicí pozici vyplynulo, že staniční sestry disponují dostatečnými řídicími dovednostmi. Se svými řídicími dovednostmi je spíše spokojeno 67,7 % staničních a vrchních sester. Při testování závislostí bylo zjištěno několik slabých závislostí mezi vybranými proměnnými. Střední závislost byla zjištěna mezi proměnnými nejvyšší ukončené vzdělání a stupněm vzdělání, ve kterém staniční a vrchní sestry získaly nejvíce znalostí z oblasti managementu. ($\chi^2 = 26,5833$, p-value = 0,0002, $F_i = 0,8975$, Cramer $V = 0,6346$, Pearson coefficient of kontingence = 0,6679). Respondenti zvolili většinou jako nejprínosnější nejvyšší stupeň vzdělání, kterého sami dosáhli. Mezi proměnnými nejvyšší ukončené vzdělání a hodnocení školních znalostí z oblasti vedení lidí u všeobecných sester existuje silná závislost. ($\chi^2 = 391,4026$, p-value = 0,0000, $F_i = 1,1200$, Cramer $V = 0,7920$, Pearson coefficient of kontingence = 0,7460). Volba dobrého zdroje manažerských znalostí závisí tak na nejvyšším dosaženém vzdělání respondentů. Čím vyšší dosažené vzdělání respondenti mají, tím z hlediska možností získání manažerských znalostí preferují vyšší stupeň vzdělávání.

Klíčová slova: zdravotní sestra, zdravotnictví, management, řízení lidí, kompetence, vzdělávání, kvalifikační požadavky, dotazníkové šetření

Referencies

- [1] ABRAMS, E. S. From Function to Competency in Public Health Nursing, 1931 to 2003, *Public Health Nursing*, 2004, Vol. 21 No. 5, pp 507-510 ISSN 0737-1209/04
- [2] BÁRTLOVÁ, S. Pracovní vztahy a kompetence všeobecných sester v ČR In *Sborník příspěvků z konference s mezinárodní účastí „Změny v roli sestry na počátku nového tisíciletí.“* 1.vyd. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2006. s. 24-39. ISBN 80-7013-449-6.
- [3] BÄRLTOVÁ, S. Stručný přehled výsledků výzkumu „Změny v roli sestry na počátku nového tisíciletí“. In *Sborník příspěvků z konference s mezinárodní účastí „Změny v roli sestry na počátku nového tisíciletí.“* 1.vyd. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2006. s.5-23. ISBN 80-7013-449-6.
- [4] BOYATZIS, E., R. *The competent manager A Model for Effective Performance*. 1.title. New York: John Wiley & Sons, Inc. 1982. ISBN 0-471-09031-X.
- [5] CARISLE, C. LUKER, K.A., DAVIES, C. STILWELL, J. WILSON, R. (1999) Skills competency in nurse education: nurse managers' perceptions of diploma level preparation *Journal of Advanced Nurisng* Vol. 29 No. 5, p.1256-1264.
- [6] KOTRBA, T. Management na lékařských fakultách a odborných zdravotnických školách. In *Sborník z mezinárodní vědecké konference Firma a konkurenční prostředí 2008*. 2. část, Sekce 3: Management v novém prostředí. MZLU v Brně: Brno, 2008, s.53-59, ISBN 978-80-7392-021-0.
- [7] KOTRBA, T. – RAK, M. Specifika řízení kariéry ve veřejném sektoru. In *Mezinárodní Baťova konference pro doktorandy a mladé vědecké pracovníky 2008*. Sekce: Management. UTB ve Zlíně: Zlín, 2008. s.229-227, ISBN 978-80-7318-664-7.
- [8] KVAPILOVÁ, M. – JOBÁNKOVÁ, M. Nesoulad profesních a funkčních kompetencí jako zdroj pracovní zátěže In *Sborník příspěvků z konference s mezinárodní účastí „Změny v roli sestry na počátku nového tisíciletí.“* 1.vyd. Brno: Národní centrum ošetrovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2006. s.129-134. ISBN 80-7013-449-6.
- [9] MERETOJA, R. ERIKSSON, E., LEINO-KILPI, H. Indicators for competent nursing practice, v *Journal of Nursing Management*. 2002, No. 10, pp 95-102 ISSN 0737-1209/04
- [10] PRYMULA, R. – BERAN, J. – ANTOŠ, K. *Vybrané kapitoly ze zdravotnického managementu*. 1.vyd. Hradec Králové: GAUDEAMUS, 1999. ISBN 80-7041-243-7.
- [11] SOUČEK, Z. Efektivita nemocnic, *Moderní řízení* [on-line]. poslední revize 8. 11. 2007 [cit.2008-4-1]. Dostupné z: <http://modernirizeni.ihned.cz/3-22378480-zdravotnictv%ED-600000_d-fl>.
- [12] ZHANG Z.-X., LUK W., ARTHUR D., WONG T. (2001) Nursing competencies: personal characteristic contributing to effective nursing performance. *Journal of Advanced Nurisng* Vol. 33 No. 4, p.467-474.

Contact address – Kontaktní adresa

Ing. Tomáš Kotrba
 Department of management
 Faculty of Business and Economics
 Mendel University of Agriculture and Forestry
 Zemědělská 1, 613 00 Brno
 Czech Republic
 E-mail: xkotrba@node.mendelu.cz
 Tel.: +420545132524
